

संपादकीय

व्रत वैकल्याचा महिना श्रावण

काल म्हणजे शुक्रवारपासून श्रावण महिना सुरु झाला. हिंदू धर्मात श्रावण महिन्याचे महत्व अनन्यसाधारण असे आहे. श्रावण महिन्यातील सोमवार हिंदू धर्मात पवित्र मानला जातो. या दिवशी महादेवाची पूजा केली जाते. तसेच श्रावण महिन्यातील प्रत्येक वारी कोणत्या ना कोणत्या देवतेची पूजा व व्रत करण्याची हिंदू व जैन धर्माची परंपरा आहे. श्रावण महिन्याला सणांचा महिना म्हटले जाते. कारण श्रावण महिन्यातच सर्वात जास्त सण येतात. या महिन्यात व्रत वैकल्याची रेलचेल असते. श्रावण महिन्यात नाग पंचमी, रक्षा बंधन, नारळी पौर्णिमा, श्रीकृष्ण जन्म इत्यादी, गोपाळकाळा, माणाड्यांगौर, बैल पोळा हे सण येतात. त्यानंतर येणारे गौरी गणपतीही याच महिन्यात खुणवत असतात. नाग पंचमी पासून दसरा दिवाळी पर्यंत सगळ्या हव्या हव्याशा सणांची सुरुवात याच महिन्यापासून होते. सणांच्या दिवशी गोडाघोडाचा बेत घराघरात असतो. श्रावणातील प्रत्येक दिवस सण होऊन जातो. अशा आनंदी वातावरणामुळे असेल कदाचित पण श्रावणात मनाच्या सांदी कोपन्यात उत्साहाचे नवे क्रूरु फुलत असतात. बहुतेक सगळ्या सणामध्ये आणि अंगिकारल्या जाणाऱ्या व्रत वैकल्यांमधून संकटातून निर्भिंडपणे आणि यशस्वीपणे बाहेर येण्यासाठी शक्ती मिळवण्यासाठी प्रेरणा मिळते. संसारातील सर्व सुख दुखाचा सारीपाट मांडला असताना मन मोकळं करून सख्याना समजून घेण्याचे हक्काचे क्षण हा महिना देऊन जातो. श्रावण महिना केवळ हिंदुसाठीच नवे तर मुस्लिम आणि पारशी बांधवांसाठी ही पवित्र महिना मानला जातो कारण याच महिन्यात मुस्लिमांची बकरी ईद आणि पारशी बांधवांची पतेती हे सण येतात. त्यामुळे हिंदू प्रमाणेच जैन, मुस्लिम आणि पारशी बांधव श्रावण महिन्याची आतुरतेने वात पाहत असतात. मुस्लिम आणि पारशी बांधव देखील त्यांचे सण उत्साहात आणि जळूषात साजरे करतात. श्रावण महिन्यात निसर्गाला उधाण आलेले असते. आषाढ महिन्यात झालेला पावसाने सर्व फिरव दाटलेली असतो. निसर्ग आषाढ सरी पिझन हिरवे गालिचे पसरून बहरलेला असतो. हाहिरवा गालिचा पाहूनच

हिरवे हिरवेगार गालिचे

हरित तृणाच्या मखमालीवर....

ही कविता बालकर्वीना सुखली असावी. श्रावण महिन्यात सगळीकडे वरुंप्रेवर श्रावणाच्या धारा बरसत असतात. श्रावणाच्या धारा बरसत असल्याने निसर्ग सौंदर्य तृप्तीचा हुंकार देत असतो. निसर्गाचे बहरलेले सौंदर्य पाहाताच ह्यासरा, नाचरा, लाजरा, सुंदर साजिरा श्रावण आला या ओळी ओढी गुणगुणावशा वाटतात. श्रावण म्हणजे चैतन्य.... श्रावण म्हणजे उत्साह.....

श्रावण मासी हर्ष मानसी

हिरवळ दाटे चोहिकडे

क्षणात येते सरसर शिरवे

क्षणात फिस्तन उन पडे

या कवितेत बालकर्वीनी

श्रावण महिन्याचे चित्रण यथार्थपणे मांडले आहे.

लोकमान्य टिळक यांना जिल्हाधिकारी

कार्यालयात अभिवादन

दि. २३, बुलडाणा : लोकमान्य बाल गंगाधर टिळक यांची जयंती जिल्हाधिकारी कार्यालयात साजरी करण्यात आले. जिल्हाधिकारी डॉ. किरण पाटील यांच्या हस्ते लोकमान्य टिळक यांच्या प्रतिमेला पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करण्यात आले.

यावेळी अपर जिल्हाधिकारी सदाशिव शेलार, निवासी उपजिल्हाधिकारी सुहासिनी गोणेवर यांच्यासह जिल्हाधिकारी कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनीही लोकमान्य टिळक यांच्या प्रतिमेला पुष्प अर्पण करून अभिवादन केले.

गंजणी...

मिटेना वाद विवाद
नेते सज्जरणांगणी
टार्नेट करा एखादा
फसे आरोप गिंगणी

शोधूनकाढा लफडी
काही नेत्या धाटणी
खोदून काढा गुपीते
कामाचीकरे वाटणी

खासविभाग पक्षांत
तपासकर्त्ये छावणी
खोटेपुरावे नाचवावे
रंगवळ्हील लावणी

झाकाळवे संभ्रमात
उपसावी धुपी उणी
रानपेटवाय मोकळी
मंडळी तरबेज गुपी

नादखुळे हो पैंजणी
भुरळ घाली सकला
नाचते सत्तासाजणी

बदनाम करे सातत्ये
चुकांचीकरे मोजणी
मूढ शृद गच भरले
माणिकमोरीराजणी

दडून ठेवत वास्तवा
अशीचं रण बांधणी
जळत ठेवा विस्तवा
फुंकर घाले विंजणी

- हेमंत मुसरीफ पुणे.

१७३०३०६९९६.

श्रावण महिन्यात...

असणारी सण उत्सवांची रेलचल आणि निसर्गाची कृपादृष्टी अनुभवताना मनात उमटणारे भावतरंग शब्दबद्ध करताना कवी, लेखक आणि लोककलावताच्या प्रतिभेला नवीन उमाळे फुटू लागतात. कवी कुसुमाग्रज कवितेतून श्रावणाचे येतोचित वर्णन पुढीलप्रमाणे करतात...

हासरा नाचरा, जरासा लाजरा,
सुंदर साजिरा श्रावण आला
ताबूस कोमल पाऊल टाकीत
भिजल्या मातीत श्रावण आला
मेघांत लावीत सोनेरी निशाणे
आकाशवाटेने श्रावण आला
लपत छपत, हिरव्या रानात,
केशर शिंपीत श्रावण आला
इंद्रधनुष्याच्या बांधित कमानी
संधेच्या गगनी श्रावण आला
लपे डगामागे, धावे माळावर,
असा खेळकर श्रावण आला
सृष्टीत सुखाची करीत पेरणी
आनंदाचा धनी श्रावण आला

एखादा पाळीव प्राणी पाळल्याप्रमाणे

'श्रावण पाळणे' असा एक वाक्यप्रचार जनसाम न्यायात रुढ झाला आहे. कोणी मंसाहार वर्ज करून श्रावण पाळतो, तर काही पुरुष मंडळी दाढी अन केश करून न करता या महिन्या पुरत 'वैराग्य' रूप धारण करून श्रावण पाळतात.

श्रावण महिन्यात येणाऱ्या पंचमीच्या सणाला झुळझुळ वाहतो या गाण प्रितीच गातो या...
धरती मातेला नटून अशीच राहु दे, अशीच राहु दे, श्रावण राज्य येऊ दे..
हे स्व.दादा कोंडकेंच्या 'वाजवू का ?' सिनेमातील गीत ऐकतांना कळत न कळत आपले मन ताल धरते आणि निसर्गाला साद घालू लागते. श्रावण महिना म्हणजे निसर्गाचा यैवनकाळ! डोंगर, मैदान अन सारी सृष्टी हिंदूवाशालू नेसून नटलेली पाहताना डोळ्यांचे पारणे फिटून जात. श्रावण महिना हा तन, मन शुद्धतेचा अन भक्ती-भाव जपयाचा महिना होय.

या महिन्यात नवविवाहित

नांदून आलेला शिनवटा घालवण्यासाठी झोके खेळतात. मंगळागौरीचा फेर धरतात. आपल्या संस्कृतीत श्रावण महिना अत्यंत पवित्र समजला जातो. पुण्य प्राप्तीसाठी विविध वृत्तैकल्य, उपासतापास आणि शिवमुठ सारख्या पंपरा पाळल्या जातात. या महिन्यात पूजाअर्चा, भजन, आणि भक्ती गीत गायन यांना विशेष महत्व असत. नगारा वाजून भगवान श्री शंकराला प्रसन्न केलं जात. त्याच्या गळ्यातील नागदेवतेला नागपंचमी दिवशी पूजलं जात. खरंतर आपले सारे सण हे निसर्गाशी संबंधित आहेत. पावसाळ्यात सर्वस सापांचं दर्शन आपल्याला होत. अन्नसाधार्लीत इतर उपद्रवी प्राण्यांना आपले भक्ष बनवून, त्यांची संख्या संतुलित करणारा साप हा माणसाचा मित्रच आहे. जोपर्यंत आपणहून एखाद्या प्राण्याला दुखवत नाही किंवा मारण्याचा प्रयत्न करत नाही, तोपर्यंत तो प्राणी आपल्यावर हळा करीत नाही. त्याला साप सुद्धा अपवाद नाही.

जगामध्ये सुमारे २७००

प्रकारचे साप

आ १ ढ ळ ता त.

भारतात त्यापैकी

२७८ जाती

सापडतात. त्यात

काही विषारी आहेत.

काही सौम्यविषारी;

तर बहुसंख्य

बिनविषारी आहेत.

महाराष्ट्रात एकूण ५२

जातीचे साप आढळतात. त्यात

हाताच्या बोटांवर मोजण्याइतके साप विषारी

आहेत. नाग, मप्पार, घोणस व फुरसे हे विषारी

साप्रामुख्याने अपल्या सभोवती आढळतात.

यानंतर राहिलेले सगळेच बिनविषारी आहेत.

उदाहरणार्थ धामण, गवत्या, तस्कर, अजगर,

मांडळ, दिवड, पट्टी पान सर्प, कुकरी

इत्यादी. यानंतर विषारी आहे. यामध्ये मोडणारा सापांचा एक गट याला

निमविषारी साप म्हणतात. जे चावले असता

फक्त ५ ते ६ तास झोप येते. उदा. हरणटोळ व मांज्या है. दोन साप या प्रकारात मोडतात. सापाबदल आपल्या समाजात अनेक गैरसमज आहेत. हे गैरसमज नागपंचमी सारख्या सणा द

मलेरिया व डेंगू वर आरोग्य शिविरातून जनजागृती

‘सफाई अपनाओ - बिमारी भगाओ’ अभिनयामधून २६ ठिकाणी शिबीर

अक्षराज : जे.के.पोळ

दि. २५, नवी मुंबई : ‘सफाई अपनाओ - बिमारी भगाओ’ अभिनयानाची नवी मुंबई महानगरपालिका कार्यक्रेतात विविध उपक्रमाच्या माध्यमातून अंम लबजावणी करण्यात येत असून त्याचाच एक भाग म्हणून आयुक्त डॉ.कैलास शिंदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली २६ नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र स्तरावर वैद्यकीय अधिकारी यांचेमार्फत खाजगी वैद्यकीय व्यवसायिक यांच्या सभांचे आयोजन करण्यात आले आहेत.

स्वच्छता आणि आरोग्य याबाबत व्यापक जनजागृती करणाऱ्या या २६ शिबीरांठिकाणी ११३४९ नागरिकांनी भेट दिली असून या शिबीरांमध्ये ७५५ नागरिकांचे रक्तनमुने घेण्यात आले आहेत.

दिनांक २५ अप्रिल पासून साथरोग व किटकजन्य आजाराबाबत जनजागृती करण्याकरिता २६ नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या क्षेत्रात सातव्याने ३८८ जनजागृती शिबीरांचे आयोजन करण्यात आले आहे. या शिबीरांना १,३४,८६५ नागरिकांनी भेट दिली असून ८५९ नागरिकांचे रक्तनमुने तपासणीसाठी घेण्यात आले आहेत.

या शिबीरांमध्ये नागरिकांनी वैद्यकीय स्वच्छतेसोबतच घरातील स्वच्छता, सोसायटी परिसरातील स्वच्छता व आजूबाजुची स्वच्छता यावर भर दिल्यास हिवताप / डेंगू साथरोग यासारखे आजार दूर राहतील व प्रत्येक नागरिक व त्यांचे कुंदं आरोग्यदायी राहील यावर विशेष भर देत व्यापक जनजागृती करण्यात येत आहे.

त्याचप्रमाणे हिवताप / डेंगू व साथरोग आजार बाबत अधिक जनजागृती

होण्याकरीता नमुंमपा कार्यक्रेतात ७८ नमुंमपा व खाजगी शाळांमध्ये १६९२९ शालेय विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. तसेच नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र स्तरावर वैद्यकीय अधिकारी यांचेमार्फत खाजगी वैद्यकीय व्यवसायिक यांच्या सभांचे आयोजन करण्यात आले आहे.

नमुंमपा कार्यक्रेतामध्ये सन २०२४ व सन २०२५ मधील हिवताप, डेंगू रुग्णसंसर्वा खालीलप्रमाणे आहे.

सन - २०२४ :

- कालावधी - १ जानेवारी २०२४ ते २१ जुलै २०२४

- घेतलेले रक्तनमुने - ७४७३०;

- हिवताप दृष्टित रुग्ण - २८;

- संशयीत डेंगू - ३७९;

- एनआयव्ही पुणे/सिव्हील हॉस्पिटल येथे पाठविण्यात आलेले रक्तजल - १२६;

- दूषित डेंगू रुग्ण - ९.

सन - २०२५ :

. कालावधी - १ जानेवारी २०२५ ते २२ जुलै २०२५

- घेतलेले रक्तनमुने - ९९०१०

- हिवताप दृष्टित रुग्ण - २४

- संशयीत डेंगू - ३२६

- एनआयव्ही पुणे/ सिव्हील हॉस्पिटल येथे पाठविण्यात आलेले रक्तजल - १००

- दूषित डेंगू रुग्ण - २

मार्गील वर्षीच्या तुलनेत यावर्षी म लेरिया व डेंगू रुग्ण संख्या मर्यादित असून यामध्ये डास उत्पत्ती स्थाने निर्माण होऊन न देण्याच्या नागरिकांच्या जागरूकतेचाही मोठा भाग आहे. त्यामुळे नवी मुंबई मनपा क्षेत्रातील सर्वच नागरिकांनी डास उत्पत्ती स्थाने आपल्या घरात व परिसरात निर्माण होऊन नये या विषयी दक्ष रहावे असे सूचित करण्यात येत आहे.

स्वच्छता व आरोग्य या एकमेकांना पूरक बाबी असून प्रत्येक नागरिकाने आपल्या वैद्यकीय स्वच्छतेवर लक्ष दिले. तसेच, घरातील व घराच्या आजूबाजूच्या परिसर स्वच्छ ठेवला तर नवी मुंबईत साथरोग, हिवताप व डेंगू आजारावर आला घालणे सहजशक्य होईल असे आवाहन महापालिका आयुक्त डॉ. कैलास शिंदे यांच्या वर्तीने करण्यात येत आहे.

गॅलरीतील प्लास्टिकमध्ये वा नक्को पाणी छातावर, सर्कर काहीन करू मात्र हिवताप / डेंगू वर

गण्यातील अनधिकृत इमारतीचा पाणी पुरवणा खंडीत होणार - पालिका आयुक्त

ठाणे महापालिका आयुक्त सौरभ राव यांना दिले आहेत.

उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाच्या अनुषंगाने पुरुता होण्याच्या दृष्टीकोनातून दिनांक २४ जुलै पाणी पुरवठा विभागाच्या संबंधित अधिकारी यांची ताकाळ बैठक आयुक्त दालात आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीस अतिरिक्त आयुक्त बांधकामांना ताकाळ बैठक आयुक्त दालात आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीस अतिरिक्त आयुक्त

२ प्रशंसात रोडे, उपायुक्त (मुख्यालय) जी. जी. गोटेरे, उपायुक्त (अतिक्रमण विभाग) शंकर पाटोळे, विधी अधिकारी मकरंद काळे, उपनगर अभियंता विनोद पवार, सहाय्यक आयुक्त व पाणीपुरवठा विभागाचे अधिकारी उपस्थित होते.

सदर बैठकीमध्ये अनधिकृत बांधकामांना पाणीपुरवठा दिला असल्यास त्याची कागदपत्रे तपासण्यात यावी व बांधकाम अवैध असल्यास नलसंयोजन ताकाळ खंडीत करण्यात यावे, त्याचप्रमाणे महापालिकेच्या जलवाहीवरून अवैधरित्या नलसंयोजन घेतले असल्यास ते ताकाळ खंडीत करावे. तसेच यापुढे पाणीसंयोजन देत असताना महापालिकेच्या बांधकाम परवानगी शिवाय कोणत्याही अनधिकृत बांधकाम नल संयोजन दिले जाणार नाही दिले आहे.

याबाबत दक्षता घेण्यात यावी व यापूर्वी जी. जी. गोटेरे, उपायुक्त (अतिक्रमण विभाग) शंकर पाटोळे, विधी अधिकारी मकरंद काळे, उपनगर अभियंता विनोद पवार, सहाय्यक आयुक्त संबंधितांना या बैठकीत दिले.

दरम्यान अनधिकृत बांधकामांना नलसंयोजन देताना कागदपत्रे न तपासता नलसंयोजने दिली असतील तर त्या अधिकारांच्यावर कारवाई करण्याचे संकेती ही आयुक्त सौरभ राव यांनी दिले. ठाणे महापालिकेच्या ९ प्रभागासमिती कार्यक्रेतातील अनधिकृत इमारतीना परवानगीसह व परवानगी शिवाय देण्यात आलेल्या नलसंयोजनाची यादी तयार करून त्यानुसार देण्यात आलेली सर्व नलसंयोजने तोडून टाकण्यात यावी तसेच अनधिकृतपणे तयार केलेल्या बोअरवेलवरही कारवाई करण्याचे निर्देश असताना महापालिकेच्या बांधकाम परवानगी शिवाय कोणत्याही अनधिकृत बांधकाम न लगवावे आयुक्त सौरभ राव यांनी दिले आहे.

भिंवंडी तालुक्याला क्रीडीची उत्तम परंपरा आहे - गटरिक्षणाधिकारी आसवले

गटरिक्षणाधिकारी संजय आसवले, तालुका क्रीडा अधिकारी रुही शिंगाडे, धर्मेंद्र यादव व सिद्धार्थ वाघमारे, साई सेवा शिक्षण प्रसारक मंडळाचे सचिव सुभाष चौगुले, महादेव बाबुराव चौगुले कनिष्ठ महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. विनायक दहिवले, क्रीडा केंद्रप्रमुख गुणवंत बेलखेडे, राष्ट्रीय कुस्ती पंच प्रीराम पाटील व ठाणे जिल्हा स्टार्डर्म अंथेलिंग्स किड्स कपचे समन्वयक मुशील इनामदार हे उपस्थित होते. शालेय क्रीडा प्रकारात खेळांची तालुक्याला कागदपत्रे तपासण्यात यावी व बांधकाम अवैध असल्यास नलसंयोजन ताकाळ बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सभेला भागदर्शक पाहुणे म्हणून भिंवंडी पंचायात समितीचे

महाविद्यालयाला क्रीडीची उत्तम परंपरा आहे. कुस्ती व कबड्डी खेळात अनेक खेळांनी चमकदार कामगिरी केली आहे. क्रीडा अधिकारी सिद्धार्थ विनायक दहिवले यांनी केले. सूत्रसचालन क्रीडाशिक्षक विठ्ठल दिवेकर यांनी तर शेवटी सर्वचे आभार क्रीडाशिक्षक नितीन पाटील यांनी मानले.

असतात, क्रीडा शिक्षकांनी त्या योजना स्वतः समजून घेऊन शाळा व खेळांना त्या योजनाचा फायदा मिळवून द्यायला हवा. सर्वचे प्रासादाविक भिंवंडी ग्रामीण तालुक्याचे क्रीडा केंद्रप्रमुख गुणवंत बेलखेडे यांनी केले. सूत्रसचालन क्रीडाशिक्षक विठ्ठल दिवेकर यांनी तर शेवटी सर्वचे आभार क्रीडाशिक्षक नितीन पाटील यांनी मानले.

भिंवंडी तालुक्याला क्रीडीची उत्तम परंपरा आहे. कागदपत्रे तपासण्यात यावी व बांधकाम अवैध असल्यास नलसंयोजन ताकाळ बैठक आयोजित करण्यात आली आहे. क्रीडा अधिकारी महाविद्यालयाला कागदपत्रे तपासण्यात यावी व बांधकाम अवैध असल्यास नलसंयोजन ताकाळ बैठक आयोजित करण्यात आली आहे. क्रीडा अधिकारी विनायक दहिवले यांनी केली जाते. यामुळे विद्यार्थ्यांना आणि महाविद्यालयाला आवश्यक निधी वेळेत उपलब्ध होतो. काही महाविद्यालयांकडून शिक्षण

अक्षराज : वसंत वडस्कर
दि. २५, चंप्रपूर : समाज कल्याण विभागाच्या भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर कनिष्ठ, वरिष्ठ, व्यावसायिक, बिगर व्यावसायिक अनुदानित महाविद्यालयांमध्ये शिक्षण